

OR-ZSE Tudományos Diákköri Tanács

TDK témajavaslatok

(Biró Tamás, 2022. 10. 19.)

Témavezető: Dr. Dobos Károly Dániel, egyetemi docens

Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék

Témák:

- Zsidó filozófiai hagyomány a középkorban
- Zsidók és keresztények viszonya a középkorban / újkorban
- A pápaság és a zsidók
- Itália zsidósága a kora újkorban
- Zsidó-keresztény párbeszéd a Soá után
- Zsidók és muszlimok a történelem viharaiiban
- Az izraeli-palesztin konfliktus története
- Jeruzsálem arcai: középkor/ újkor

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: Legalább egy világnyelven olvasson a magyaron kívül. Hébertudás előny, de nem feltétel.

A témavezető elérhetősége: dobosk@or-zse.hu

Témavezető: Dr. Gábor György, egyetemi tanár

Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék

Témák:

1. Történelem és emlékezet – a történelem megismerhetőségéről
2. Zsidó történelemszemlélet forrásai, a zsidó történelemszemlélet sajátosságai
3. Zsidóellenesség a teológia és/vagy a politikai teológia tükrében
4. Bibliai események és történetek képi megjelenítései és értelmezései különböző korokban

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: a szakirodalom megbízható olvasása legalább egy világnyelven.

A témavezető elérhetősége: gaborgy@or-zse.hu

Témavezető: Dr. Menyhért Anna, egyetemi tanár

Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék

Témák: traumaelméletek, történeti traumakutatás, kultúratudomány, irodalomtudomány, digitális média-elméletek, emlékezetkutatások, női irodalom, biográfiakutatás, kreatív írás.

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: angol nyelvismeret.

A témavezető elérhetősége: menyherta@or-zse.hu

Témavezető: Dr. Peremiczky Szilvia, habilitált egyetemi docens

Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék

Témák: zsidó irodalom (költészet, dráma, középkori andalúziai és itáliai zsidó irodalom, modern héber irodalom, 19. századi magyar zsidó irodalom, djudeoespanyol nyelvű szefárd irodalom).

A témavezető elérhetősége: peremiczkysz@or-zse.hu

Témavezető: Dr. Rugási Gyula, egyetemi tanár

Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék

Témák:

1. Ókori filozófia – Talmudi kortól a patrisztikáig
2. Középkori zsidó filozófia az aranykorban – Szaadja Gáontól Maimonidészig
3. XX. századi zsidó filozófia

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: a szakirodalom megbízható olvasása legalább egy világnyelven, valamint nem elvárt, de előnyben részesített nyelvismeret: héber, latin, görög.

A témavezető elérhetősége: rugasigy@or-zse.hu

Témavezető: Vörös Kata, tanársegéd

Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék

Témák:

1. Előítélet-kutatás és szociálpszichológia
2. Az ellenségképzés diszkurzív stratégiái

A témavezető elérhetősége: vorosk@or-zse.hu

Témavezető: Dr. Biró Tamás, egyetemi docens

Judaisztika Tanszék

Témák:

1. Nyelvészet: héber nyelvtörténet, sémi nyelvészet, judeo-nyelvek, elméleti nyelvészeti megközelítések
2. Nyelvészet: létezik-e judeo-magyar? Empirikus kutatások a magyar zsidó szociolingvisztika területén
3. Kognitív vallástudomány és judaizmus
4. Digitális bölcsészet

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: lehetőség szerint angol nyelvismeret.

A témavezető elérhetősége: birot@or-zse.hu

Témavezető: Dombi Gábor tanársegéd

Történelemtudományi Tanszék

Téma:

Az izraelita pártfogó irodák története

Pesti Izraeliták Pártfogó Irodája (1937) és a **Magyar Izraeliták Pártfogó Irodája** (1938) abból a célból jött létre, hogy segítse a zsidótörvények által bajbajutottakat, s a felmerülő problémákra fenntartható megoldásokat keressen. A szervezet a pénzgyűjtéstől (OMZSA) a kivándorlás elősegítésén, kárpátaljai óvodai hálózatok felállításán, internáló táborok ellátásán át, pénzügyi támogatásokon, egészségügyi intézmények fenntartásán keresztül a munkaközvetítésig mindennel foglalkozott, ami a magyar zsidóság megmaradását, túlélését szolgálta. Bár az OMZSA működését meg kellett szüntetni, a MIPI még 1944 október 15 után is aktív maradt. Tevékenysége feledésbe ment, ezért fontos kutatási téma lehetne.

Komlós Jenő *A zsidó fájdalom könyve* c. munkájában így mutatja be a szervezetet idézve Eppler Sándor (1890-1942) főtitkárt (Pesti Izraelita Hitközség):

„Még az első zsidótörvény életbeléptetése idején éreztük és hirdettük (...), hogy a felmerülő nehéz problémák megvalósításához egészen új módszerekre van szükség. Ugyanakkor, amikor felismertük azt, hogy a zsidóság önerejéből aligha tud megfelelni a felmerülő nagy kívánalmaknak, tudatára jutottunk annak is, hogy a magyar zsidóság eddigi szervei nem elégségesek ahhoz, hogy az új feladatokkal megbirkózni lehessen. A fővárosi zsidóság részére ekkor alapítottuk a Pártfogó Irodát, melyet akkor a Pesti Izraelita Hitközség és a Pesti Izraelita Szentegylet közösen tartott fenn. Egyidőben kezdtük meg kapcsolataink kiépítését a külföldi segítő szervezetekkel. Rövidesen látnunk kellett azonban, különösen a második zsidótörvény után, hogy sokkal szélesebb alapokra kell felépíteni a Pártfogó Iroda tevékenységét, még pedig az egész magyar zsidóság bevonásával. Annál is inkább, mert már az első tanácskozások idején, melyeket a külföldi szervekkel folytattunk, jelentkezett az a szükségesség, hogy olyan egységes szervezet létesüljön, mely az egyetemes magyar zsidóságot képviselhesse. Egyidejűleg pedig ugyanez a kívánság merült fel a magyar hatóságok részéről is. Ily külső-belső szükségességek megnyilvánulása alapján jött létre a Magyar Izraeliták Pártfogó Irodája, melynek feladata, hogy a zsidótörvények értelmében felmerülő összes problémákra a lehetőségek korlátai között orvoslást keressen és módot találjon arra, hogy a tilalmak korlátai között is lehetőséget biztosítson hittestvérei számára. A felmerülő feladatoknak megvalósításához szükséges anyagi eszközöket a külföld áldozatkészsége mellett a magyar zsidóságnak kell biztosítani. E belföldi hozzájárulás megkönnyítéséhez sikerült az Országos Irodának a kormányhatóságtól gyűjtési engedélyt kapnia, amely megadta az alapját az Országos Magyar Zsidó Segítő Akció, az OMZSA elindításához. Ennek feladata, hogy a Pártfogó Iroda tevékenységéhez szükséges anyagi feltételeket megteremtse.”

A hallgatóra vonatkozó kívánságom: levéltári kutatás vállalása (MILEV, BFL).

A témavezető elérhetősége: dombig@or-zse.hu

Témavezető: Dombi Gábor tanársegéd

Történelemtudományi Tanszék

Téma:

Zsidó civil szervezetek és aktivitásuk Magyarországon 2010-2020

A rendszerváltást követően újra létrejövő zsidó szervezetek széles tevékenységi kört fedtek le. Néhányan közülük kérészetűnek bizonyultak, és aktivitásuk ma már nem látható, de a többség fenntartja szervezettségét és tevékenységeit. Ezek felmérése, feltárása és bemutatása lenne a kutató feladata. Eszközül szolgálhatnak ehhez statisztikai adatok és feldolgozások, olyan adatlapok, amelyek híven tükrözik e szervezetek működési körét. A tevékenységi paletta nagyon széles, ezért érdemes egy-egy meghatározó csoport, szervezet hajdani és mai vezetőit is meginterjúvolni, s ezáltal mélyebben mutatni be az elmúlt évtized zsidó közéleti és kulturális, szociális szervezeteit. Végezetül hasznos lenne kitérni e szervezetek anyagi és humán erőforrásbeli hátterének fenntarthatóságára, lehetséges jövőbeli működési modelljeiket, kilátásaikat.

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: levéltári kutatás vállalása, monotonitás-tűrés, Excel felhasználói ismeretek, elemző képesség, interjú készítési hajlandóság.

A témavezető elérhetősége: dombig@or-zse.hu

Témavezető: Dombi Gábor tanársegéd

Történelemtudományi Tanszék

Téma:

Cionista ifjúsági szervezetek Magyarországon 1902–1948

Bár nagy tömegek nem tették magukévá megjelenése nyomán a cionizmus eszméit Magyarországon, de nem volt visszhangtalan itthon sem Herzl aktivitása. A cionista tanokra már a századfordulót követően reagáltak az egyetemista diákok, akik mozgalmuk 1903-as megindulását hatalmas bulival ünnepelték meg a Hotel Royalban. A létrejövő zsidó cserkészmozgalom, az új eszmék, az erősödő antiszemitizmus nyomán mind több helyen jönnek létre zsidó ifjúsági szervezetek, amelyek ideológiai alapon szervezik tevékenységüket, alakítják ki önképzésük rendszerét, s jutnak el a II. világháborúban a náciellenes ellenállásig. Nem kis feladatra vállalkozik, aki a cionista ifjúsági szervezetek történetét kutatja. Bár a második világháborúbéli ellenállási mozgalom jelentékeny irodalommal bír, a cionista szervezetek történetéhez – Novák Attila történész nyomán haladva – még jócskán szükséges levéltári kutatás, s a haladóbbaknak javasolt izraeli könyvtárak, levéltárak felkeresése is. Tehát egy életműbe fog bele a jelentkező. Ellenben a munka megéri a fáradságot, ugyanis be lehet mutatni, hogy nagyon tehetséges, nagyon bátor, nagyon elszánt, nagyon okos fiatalok (lányok és fiúk) miképp rezonáltak a korszak eszméire, kihívásaira. Fel kellene tárni személyes és családi háttérüket, erős motivációjukat; önfeláldozó életük történéseit; a legalitás és illegalitás határán billegő túlélési technikáikat; s miképp motiválta őket egy eszme, hogy ők az új haza magyarországi és Erec Izrael-i úttörői és zsidók ezreinek megmentői legyenek.

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: levéltári és könyvtári kutatás vállalása (ÁBTL, MNL); haladóbbak számára héber nyelvtudás a visszaemlékezések (könyv, videó) feldolgozásához.

A témavezető elérhetősége: dombig@or-zse.hu